

Sygn. akt VII U 522/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 sierpnia 2016 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Lucyna Łaciak

Protokolant: st. sekr. sądowy Dominika Kołpa

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 23 sierpnia 2016 r. w Warszawie
sprawy L. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

o zwrot nienależnie pobranego świadczenia przedemerytalnego

na skutek odwołania L. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

z dnia 5 stycznia 2016 r. znak: (...)

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

L. M. w dniu 26 lutego 2016 r. złożył odwołanie za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. do Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie od decyzji ww. organu rentowego z dnia 5 stycznia 2016 r., znak: (...). Odwołujący zaskarżonej decyzji zarzucił:

- naruszenie przepisów prawa procesowego poprzez niepodjęcie wszystkich niezbędnych działań służących dokładnemu wyjaśnieniu sprawy,
- naruszenie prawa procesowego poprzez jego nieprawidłowe zastosowanie polegające na niezbraniu i nierozpatrzeniu w sposób wyczerpujący całego materiału w sprawie,
- sprzeczność ustaleń organu rentowego z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego.

Mając powyższe na uwadze ubezpieczony wniósł o uchylenie w całości decyzji i stwierdzenie, iż brak jest przesłanek do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia przedemerytalnego za okres od dnia 24 czerwca 2014 r. do dnia 9 października 2015 r. w kwocie 15652,46 złotych oraz odsetek za okres od dnia 24 lipca 2014 r. do dnia 5 stycznia 2016 r. w kwocie 1078,97 złotych. Odwołujący alternatywnie wniósł o uchylenie w całości decyzji organu rentowego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania (k. 2-4 a. s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie z dnia 23 marca 2016 r. wniósł o jego oddalenie na podstawie

art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. W uzasadnieniu stanowiska organ rentowy stwierdził, że w dniu 30 listopada 2015 r. wpłynęło pismo Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, z którego wynika, że odwołujący od dnia 1 czerwca 2014 r.

ma ustalone prawo do renty rodzinnej, której wysokość na dzień 1 marca 2015 r. wyniosła 1963,16 złotych. W ocenie organu rentowego ubezpieczony świadomie wprowadził w błąd organ rentowy poprzez złożenie nieprawdziwego oświadczenia we wniosku, a wypłacane świadczenie przedemerytalne jest niższe niż renta rodzinna (k. 5 a. s.).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

L. M. w dniu 23 czerwca 2014 r. złożył do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. wniosek o świadczenie przedemerytalne. We wniosku ubezpieczony określił, że nie ma ustalonego prawa do emerytury, emerytury pomostowej, renty z tytułu niezdolności do pracy, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, renty inwalidzkiej, renty rodzinnej, uposażenia w stanie spoczynku ani uposażenia rodzinnego (k. 1-3 a. e.).

Po rozpoznaniu wniosku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. wydał decyzję w dniu 15 lipca 2014 r., znak: (...), którą przyznał odwołującemu prawo do pobierania świadczenia przedemerytalnego od dnia 24 czerwca 2014 r., tj. od następnego dnia po dniu złożenia wniosku wraz z wymaganymi dokumentami. Organ rentowy wskazał, że prawo do przedmiotowego świadczenia ustanie 9 października 2015 r., tj. w dniu poprzedzającym osiągnięcie przez ubezpieczonego wieku 65 lat i 9 miesięcy. Wysokość świadczenia przedemerytalnego została ustalona na kwotę 231,35 złotych od dnia 24 czerwca 2014 r. oraz 991,39 złotych od dnia 1 lipca 2014 r. Do ww. decyzji organ rentowy zawarł również stosowne pouczenie dla wnioskodawcy. Zgodnie z pkt IV pouczenia, prawo do świadczenia ulega zawieszeniu w przypadku nabycia prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, renty inwalidzkiej albo pobierania renty strukturalnej albo świadczenia o charakterze rentowym z instytucji zagranicznej. W razie nabycia przez osobę uprawnioną do świadczenia prawa do renty rodzinnej, uposażenia rodzinnego lub nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego wypłaca się jedno z tych świadczeń – wyższe lub wybrane przez uprawnionego (k. 25 a. e.).

Zgodnie z pismem Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, odwołujący od dnia 1 czerwca 2014 r. ma ustalone prawo do renty rodzinnej, której wysokość od dnia 1 marca 2015 r. wyniosła 1963,16 złotych. Świadczenie zostało przyznane na podstawie art. 24 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Staży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (k. 49 a. e.).

W związku z powyższym, Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. wydał zaskarżoną decyzję o zwrocie nienależnie pobranych świadczeń z ubezpieczeń społecznych w dniu 5 stycznia 2016 r., znak: (...). Organ rentowy zobowiązał odwołującego do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń za okres od dnia 24 czerwca 2014 r. do dnia 9 października 2015 r. w kwocie 15652,46 złotych i odsetek za okres od dnia 24 lipca 2014 r. do dnia 5 stycznia 2016 r. w kwocie 1078,97 złotych (k. 53 a. e.).

Pieniądze pochodzące ze świadczenia emerytalnego zostały wydane na jedzenie, kwiaty, grób dla syna odwołującego i leki. Ubezpieczony nie był świadomy, że nie może pobierać dwóch świadczeń jednocześnie (zeznania świadka A. M. i przesłuchanie odwołującego, k. 82-83 a. s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zawartych w aktach rentowych. Zdaniem Sądu, powołane wyżej dokumenty, w zakresie w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia są wiarygodne, wzajemnie się uzupełniają i tworzą spójny stan faktyczny. Nie były one przez strony kwestionowane w zakresie ich autentyczności

i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, a zatem okoliczności wynikające z treści tych dokumentów należało uznać za bezsporne i mające wysoki walor dowodowy. Sąd uznał za wiarygodną również treść zeznań świadka A. M. i przesłuchanie ubezpieczonego w charakterze strony, aczkolwiek płynące z nich wnioski nie miały wpływu na zakres orzekania w niniejszym postępowaniu.

W związku z tym, Sąd uznał materiał dowodowy za wystarczający do rozstrzygnięcia w sprawie.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie L. M. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

II Oddział w W. 5 stycznia 2016 r., znak: (...) jest niezasadne i nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 138 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 748 j. t.), osoba, która nienależnie pobrała świadczenia, jest obowiązana do ich zwrotu.

W myśl art. 84 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 121 j. t.) osoba, która pobrała nienależne świadczenie z ubezpieczeń społecznych, jest obowiązana do jego zwrotu wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego, z uwzględnieniem ust. 11. Za kwoty nienależnie pobranych świadczeń uważa się:

1) świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczeń albo wstrzymanie ich wypłaty w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenie była pouczona o braku prawa do ich pobierania;

2) świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie nieprawdziwych zeznań lub fałszywych dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzania w błąd organu wypłacającego świadczenia przez osobę pobierającą świadczenia.

Sąd doszedł do wniosku, że przedmiot sporu nie dotyczył ustaleń stanu faktycznego, który okazał się być bezsporny. W niniejszej sprawie należało rozważyć, czy w oparciu o przepisy prawne, Zakład Ubezpieczeń Społecznych prawidłowo wydał zaskarżoną przez odwołującego decyzję. Sąd doszedł do przekonania, że przytoczone przepisy prawa jednoznacznie wskazują przesłanki, które muszą zostać spełnione, aby organ rentowy mógł żądać od ubezpieczonego zwrotu nienależnie pobranego świadczenia.

Sąd zważył, że odwołanie L. M. nie zasługuje na uwzględnienie. Sąd nie doszukał się żadnych okoliczności, które uniemożliwiłyby ubezpieczonemu spłacenia zaległości względem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Argumenty podnoszone w toku postępowania przez ubezpieczonego dotyczyły jedynie okoliczności związanych z brakiem prawidłowego pouczenia przez organ rentowy o możliwości i prawie do pobierania świadczenia przedemerytalnego. Ubezpieczony wskazywał, iż nie był świadomy, że nie może pobierać jednocześnie dwóch świadczeń z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W ocenie Sądu stanowisko L. M. jest błędne i nie może się ostać na gruncie niniejszej sprawy. Sąd zważył, że organ rentowy prawidłowo dochował wszystkich obowiązków nakreślonych przez przepisy ustaw. Jak zostało bowiem wykazane w bezspornie zgromadzonym i ustalonym materiale dowodowym, ubezpieczony w rzeczywistości został pouczony o możliwości wypłaty tylko jednego świadczenia. Pouczenie nie może być abstrakcyjne i niekonkretne. Musi się odnosić do pobieranego przez uprawnionego świadczenia. Za należyte pouczenie można uznać tylko takie, które jest wyczerpujące

i wyraźne. Pouczenie musi być zgodne z aktualnie obowiązującymi przepisami i zrozumiałe dla osoby, do której jest kierowane. Stosowna treść znalazła się w punkcie IV pouczenia, gdzie w sposób jednoznaczny organ rentowy wskazał, że w razie nabycia przez osobę uprawnioną do świadczenia prawa do renty rodzinnej, wypłaca się jedno z tych świadczeń – wyższe lub wybrane przez uprawnionego. Ubezpieczony tym samym naruszył treść

art. 84 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, gdyż świadczenie emerytalne zostało mu wypłacone na podstawie nieprawdziwych zeznań, co w konsekwencji spowodowało wprowadzenie w błąd organu rentowego.

Sąd na marginesie rozważań prawnych wskazuje, że odwołujący ma możliwość złożenia wniosku do organu rentowego o odstąpienie od żądania zwrotu nienależnie pobranego świadczenia w myśl art. 84 ust. 8 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Jedną z przesłanek odstąpienia żądania przez organ rentowy w całości lub w części może być zła sytuacja finansowa wnioskodawcy.

Mając na uwadze powyższe, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.

Zarządzenie: (...).

(...)